

Nederlandse Voedsel- en
Warenautoriteit
Ministerie van Economische Zaken

Rapportage Gewasbescherming
Controleresultaten Sierteelt onder glas
2012-2014

Datum Februari 2015

Colofon

Nalevingsindicatie Sierteelt onder glas 2012-2014

Divisie Landbouw & natuur | Gewasbescherming

Catharijnesingel 59 | Utrecht

Postbus 43006 | 3540 AA Utrecht

Inhoud

	Colofon—3
1	Samenvatting—7
2	Inleiding—8
3	Resultaten—10
3.1	Algemeen—10
3.2	Controleresultaten nalevingonderzoek 2012-2013—11
3.3	Controleresultaten vervolgproject naleving 2013-2014—13
3.4	Controleresultaten vervolgproject Orchideeën—15
3.5	Controleresultaten vervolgproject Rozen—16
4	Discussie—18
5	Conclusies en aanbevelingen—19
6	Aanbevelingen en vervolgstappen—20

1 Samenvatting

In de periode 2012-2014 heeft de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) diverse projecten uitgevoerd bij siertelers onder glas. Deze projecten waren gericht op controle van het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen en de administratieve voorschriften van de Wet gewasbeschermingsmiddelen en biociden.

De naleving van deze wet binnen de doelgroep sierteelt onder glas is over het algemeen laag. De mate van naleving verschilt tussen de verschillende geïnspecteerde teelten. Met name in de teelten van rozen (snijbloemen), orchideeën en chrysanten is de naleving laag. De meeste bedrijven zijn beboet voor het gebruik van niet toegelaten middelen en/of middelen in strijd met de voorschriften. Vervolgacties binnen deze teelten zijn, in brede zin des woords, noodzakelijk.

Uit onderzoek in 2009 van RIVM/Rikilt, op verzoek van het toenmalige Bureau Risicobeoordeling van de NVWA, werd geconcludeerd dat bij overmatig gebruik en onvoldoende persoonlijke bescherming risico's kunnen bestaan voor toepassers, werkers in de kassen en bloemisten. Dit onderzoek werd uitgevoerd naar aanleiding van hoge, op bladmonsters aangetroffen, gehalten van werkzame stoffen in de rozenteelt onder glas¹. Uit de huidige resultaten blijkt dat er nog steeds hoge gehalten van werkzame stoffen worden aangetroffen.

¹ Hoge gehalten wil hier zeggen: gehalten die duiden op intensief (bijna dagelijks) gebruik van gewasbeschermingsmiddelen

2 Inleiding

In de periode oktober 2012 t/m maart 2014 heeft de NVWA diverse onderzoeken gedaan naar het naleefgedrag van de Wet gewasbeschermingsmiddelen en biociden bij sierteeltbedrijven onder glas. Het betreft een nalevingonderzoek en diverse vervolgpiloten. De totale doelgroep bestaat uit ongeveer 2600 bedrijven, waarvan ongeveer 120 rozentelers onder glas en ongeveer 170 chrysantentelers (bron CBS).

Om een goed beeld te kunnen geven van de sector en de activiteiten van de NVWA daarin, is gekozen om de resultaten in één rapportage te presenteren. Het rapport start met het nalevingonderzoek uit 2012-2013 en wordt gevolgd door specifieke vervolgpiloten. Vervolgpiloten komen voort uit eerdere inspectieprojecten of -resultaten en naar aanleiding van specifieke signalen, meldingen en/of klachten.

Nalevingsonderzoek 2012-2013

Om een indicatie van de naleving te kunnen geven voor de sierteelt onder glas als geheel werd in 2012-2013 een nalevingsonderzoek uitgevoerd. Dit betekent dat er binnen de hele sierteelt aselect bedrijven worden geïnspecteerd. NB: de teelt van rozen (snijbloemen) wordt niet meegenomen in dit onderzoek maar in een apart vervolgpilot (zie verderop).

De categorie sierteelt onder glas is in dit onderzoek verdeeld in 4 subgroepen:

- Snijbloemen
- Perkgoed
- Potplanten
- Opkweekmateriaal

Vervolgpiloten

Vervolg nalevingmeting 2012-2013

Vanuit het nalevingonderzoek is in dezelfde periode een jaar later, in 2013-2014, vervolgpiloten gedaan in de teelten:

- Ficus
- Chrysant
- Perkgoed

Ficus (potplant) en chrysant (snijbloem) kwamen uit het nalevingsonderzoek specifiek als teelt naar voren met een laag nalevingniveau. Perkgoed kwam als groep in geheel naar voren met een laag nalevingniveau; er is hier geen specifieke teelt te benoemen.

Aanvullend vervolgpilot: orchideeën

Naast de resultaten van het nalevingonderzoek kwamen in 2013 signalen van NVWA inspecteurs dat in de teelt van orchideeën niet toegelaten middelen gebruikt zouden worden. Om deze reden is in de periode 2013-2014 ook onderzoek gedaan naar het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen in de teelten van orchideeën.

Vervolgpilot Roos 2012-2014

Het nalevingonderzoek uit 2012-2013 is bewust niet gericht op teelt van rozen (snijbloem). Deze teelt kent de laatste jaren een lage naleving en daarom is een apart en jaarlijks terugkerend vervolgpilot uitgevoerd.

Methode van onderzoek

Selectie van bedrijven

1. Voor het nalevingonderzoek is per subgroep een aselechte steekproef genomen.
2. Bij de vervolgproujecten zijn bedrijven niet aselece geselecteerd; bedrijven die het afgelopen jaar bezocht waren in het kader van een ander project of naar aanleiding van een melding zijn buiten de selectie gehouden.
3. Bij het selecteren van de rozentelers geldt aanvullend: bedrijven waar een bestuursrechtelijk of strafrechtelijk traject nog niet was afgerond zijn buiten de selectie gehouden.

Inspectie op het bedrijf

Tijdens elk project wordt door inspecteurs gekeken of:

- siertelers in Nederland toegelaten gewasbeschermingsmiddelen gebruiken,
- deze middelen overeenkomstig de daartoe geldende Wettelijke Gebruiksvoorschriften worden gebruikt en
- aan de administratieve eisen wordt voldaan zoals:
 - het in bezit zijn van een spuitlicentie of
 - adequate spuitregistratie,
 - inkoopadministratie,
 - voorraad/opslag en bewaring.

Monstername

Bij elk onderzoek wordt een bladmonster genomen. De monsters worden vervolgens geanalyseerd via de 'multi-methode analyse' op actieve stoffen om vast te stellen of de daarbij behorende (niet) toegelaten middelen gebruikt zijn. Multi-methode wil in dit verband zeggen dat het laboratorium, het Rikilt, in haar analyse ruim 400 actieve stoffen kan identificeren.

In de orchideeënteelt zijn aanvullend ook monsters van groeimedium (schors) genomen. De monsters van groeimedium (schors) zijn geanalyseerd op specifieke middelen.

Bepaling percentage indicatie naleving

Op basis van de onderzoekresultaten wordt een "percentage naleving" bepaald. Het betreft een indicatie van de naleving voor een doelgroep. Voor de kleine teelten als rozen onder glas, chrysanten en orchideeën zijn de uitspraken betrouwbaarder.

In het percentage worden alleen meegenomen *die afwijkingen die een bestuursrechtelijke maatregel (boeterapport) dan wel een strafrechtelijk vervolgetraject (proces-verbaal) tot gevolg hebben gehad*. Schriftelijke waarschuwingen zijn in dit percentage niet meegenomen omdat deze afdoening bestuursrechtelijk niet in aanmerking komt voor bezwaar of beroep en strafrechtelijk geen juridische status hebben. Hetzelfde geldt voor maatregelen ingezet voor direct herstel van een afwijking (akkoord na correctie/mondelijke waarschuwing) zoals bijvoorbeeld het direct inleveren van oude voorraad. Met deze berekening houdt de NVWA dus alleen rekening met die afwijkingen die onomstotelijk verwijtbaar gedrag bewijzen.

De indicatie geeft daarmee maximale naleving weer. Echter, in sommige gevallen kan niet onomstotelijk aangetoond worden dat er verwijtbaar gehandeld is of wordt niet (direct) sanctionerend opgetreden. Dit heeft een positief effect op de nalevingsindicatie.

3 Resultaten

3.1 Algemeen

De resultaten beschrijven eerst een overzicht van de uitkomsten per project in de periode 2012-2014. Vervolgens worden de projecten afzonderlijk toegelicht.

2012-2014	Gebruik van in de teelt niet toegelaten gewasbeschermingsmiddelen								Administratieve Bepalingen			Percentage naleving
	Aantal	bemonsterde bedrijven	positieve monster uitslagen *	Boeterapporten		Proces-verbaal		Waarschuwingbrief		Boeterapport	Proces-verbaal	
Aanleiding afdoening				M	A	M	A	M	A			
Naleving indicatie (2012-2013)	100	35	10	1	-	-	1	3	1	-	5	88 %
Ficus (2013-2014)	7	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	100 %
Chrysan (2013-2014)	19	10	6	2	-	-	-	-	-	-	1	58 %
Perkgoed (2013-2014)	27	12	5	-	-	-	-	-	-	-	1	81 %
Orchideeën (2013-2014)	27	20	16	-	-	-	1	-	-	-	1	41 %
Rozen (2012-2013)	40	22	9	2	3	-	1	-	3	-	-	57 %
Rozen (2013-2014)	40	23	9	4	2	-	-	1	-	-	-	62 %

Tabel 1. Overzicht uitslagen en afdoeningen per project.

* Positief betekent in dit geval monsters waarin werkzame stoffen zijn aangetroffen van niet in de teelt toegelaten gewasbeschermingsmiddelen.

Toelichting tabel 1.

De tabel maakt een onderscheid tussen enerzijds gebruik en anderzijds administratieve bepalingen. Gebruik wordt hierbij vastgesteld naar aanleiding van een monsteruitslag (M) dan wel administratief onderzoek (A). De monsteraanlyse richt zich op werkzame stoffen, de administratie vooral op specifieke middelen.

Administratief onderzoek betekent in deze het vaststellen van aankoop en/of gebruik van niet toegelaten gewasbeschermingsmiddel. Onder administratieve bepalingen vallen spuitlicentie, -registratie, opslag, en bewaring, etc.

Het nalevingpercentage is bepaald op basis van de opgelegde processen verbaal en boeterapporten (zowel op gebruik als administratieve bepalingen) ten opzichte van het aantal bezochte bedrijven per teelt per jaar/project.

3.2 Controleresultaten nalevingonderzoek 2012-2013

2012-2013		Gebruik van in de teelt niet toegelaten gewasbeschermingsmiddelen							Administratieve Bepalingen en voorraad			
Gewas	Aantal	bemonsterde bedrijven	positieve monster uitslagen	Boeterapporten		Proces-verbaal		Waarschuwingbrief	Boeterapport	Proces-verbaal	Waarschuwingbrief	Percentage naleving
				M	A	M	A					
Aanleiding afdoening												
Diverse	100	35	10	1	-	-	1	3	1	-	4*	88 %

* Van de 4 waarschuwingen op administratieve bepalingen is één waarschuwingbrief opgemaakt bij hetzelfde bedrijf waar ook een boeterapport voor gebruik is opgemaakt.

Toelichting:

Nalevingonderzoek 2012-2013

In 35 gevallen zijn in de monsters niet toegelaten werkzame stoffen van gewasbeschermingsmiddelen aangetroffen. In totaal is in 12 gevallen voor een bestuursrechterlijke afdoening gekozen in de vorm van een boeterapport en in 8 gevallen is een schriftelijke waarschuwing opgemaakt.

Gebruik

M = afdoening naar aanleiding van monsteruitslag

De boeterapporten zijn opgemaakt voor het gebruik van diverse niet toegelaten werkzame stoffen, te weten: propiconazool, tolyfluanide, vinclozolin, chlorfenapyr, linuron, pirimifos-methyl, endosulfan, pyraclostrobine, boscalid, fluazinam en methomyl.

De schriftelijke waarschuwing is gegeven naar aanleiding van een positieve uitslag van monsteranalyse waarbij de aangetroffen werkzame stof herleidbaar was naar een niet goed gereinigde spuittank.

In 9 gevallen was het aangetroffen percentage dusdanig laag dat niet onomstotelijk een verwijtbaar handelen vastgesteld kon worden. De lage gehalten kunnen ook afkomstig zijn uit historische waarden². Dit zijn mogelijk restanten van eerder gebruik waarvoor toen sanctionerend is opgetreden. Bij 15 uitslagen werd de werkzame stof clothianidin aangetroffen dat kan voortkomen uit de werkzame stof thiamethoxam.

A = afdoening naar aanleiding van administratieve vaststelling

² Historische waarden: voorkomen van (niet) toegelaten middelen door eerdere/voorgaande bespuitingen waarbij het middel een lage afbraaksnelheid kent. Er is dan geen sprake van een recente overtreding.

Het boeterapport heeft betrekking op het administratief vastgesteld te vaak toepassen van specifiek het middel Oberon (in strijd met het Wettelijk Gebruiksvoorschrift).

Er zijn twee schriftelijke waarschuwingen gegeven naar aanleiding van vaker toepassen dan is toegestaan (in strijd met Wettelijk Gebruiksvoorschrift) van een toegelaten middel. Daarnaast is één schriftelijke waarschuwing gegeven, naar aanleiding van administratief onderzoek, voor het mogelijk gebruik van een niet toegelaten middel.

Administratieve bepalingen en voorraad

Bij de administratieve controles zijn in 2 gevallen buitenlandse middelen aangetroffen. In één geval is een schriftelijke waarschuwing gegeven en in één geval een boeterapport.

In drie gevallen is een schriftelijke waarschuwing gegeven voor een onvolledige administratie en/of het niet beschikken over een gewasbeschermingsplan.

Daarnaast zijn bij 15 bedrijven middel aangetroffen waarvan de toelating is vervallen. Van deze vervallen middel kon recentelijk gebruik niet worden vastgesteld. De telers hebben deze middel ingeleverd en de NVWA inspecteur een bewijs van ontvangst overlegd.

Tenslotte is bij 9 bedrijven aanvullende instructies gegeven om de administratie verder te optimaliseren.

3.3 Controleresultaten vervolproject naleving 2013-2014

2013-2014		Gebruik van in de teelt niet toegelaten gewasbeschermingsmiddelen						Administratieve Bepalingen en voorraad				
Gewas	Aantal	bemonsterde bedrijven	positieve monster uitslagen	Boeterapporten		Proces-verbaal		Waarschuwingbrief	Boeterapport	Proces-verbaal	Waarschuwingbrief	Percentage naleving
				M	A	M	A					
Aanleiding afdoening												
Ficus	7	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	100 %
Chrysant	19	10	6	2	-	-	-	-	-	-	1	58 %
Perkgoed	27	12	5	-	-	-	-	-	-	-	1	81 %

Toelichting:

Ficus

Bij één ficusteler zijn werkzame stoffen van niet toegelaten gewasbeschermingsmiddelen aangetoond. Het betrof hier echter een laag gehalte pirimiphos-methyl waarbij niet onomstotelijk verwijtbaar handelen vastgesteld kon worden. Dit lage gehalte zou ook afkomstig kunnen zijn uit historische waarden³.

Chrysant

Bij de chrysantentelers zijn in 10 gevallen werkzame stoffen van niet toegelaten gewasbeschermingsmiddelen aangetoond. In 8 gevallen is voor een bestuursrechtelijke afdoening gekozen. In één geval is een schriftelijke waarschuwing gegeven.

Gebruik

M = afdoening naar aanleiding van monsteruitslag

De boeterapporten zijn opgemaakt voor het gebruik van diverse specifiek (werkzame stoffen van) niet toegelaten middelen: Nocturn, Dursban, dichlorvos en Violin

In 4 gevallen was het aangetroffen percentage dusdanig laag dat niet onomstotelijk een verwijtbaar handelen vastgesteld kon worden. De lage percentages kunnen afkomstig zijn uit historische waarden of van stekmateriaal uit het buitenland.

A = afdoening naar aanleiding van administratieve vaststelling

In beide gevallen is specifiek aankoop en gebruik van Nocturn administratief vastgesteld.

³ Historische waarden: voorkomen van (niet) toegelaten middelen door eerdere/voorgaande bespuitingen waarbij het middel een lage afbraaksnelheid kent. Er is dan geen sprake van een recente overtreding.

Administratieve bepalingen en voorraad

Bij één bedrijf is een schriftelijke waarschuwing gegeven voor een niet volledige en/of actueel bijgehouden spuitregistratie.

Perkgoed

Bij de perkgoed telers zijn in 12 gevallen werkzame stoffen van niet toegelaten gewasbeschermingsmiddelen aangetoond. In 5 gevallen is voor een bestuursrechtelijke afdoening gekozen. In één geval is een schriftelijke waarschuwing gegeven.

Gebruik

M = afdoening naar aanleiding van monsteruitslag

De boeterapporten zijn opgemaakt voor het gebruik van diverse werkzame stoffen van niet toegelaten middelen: diethofencarb, difenconazole, dodemorph en fluazinam.

In 7 gevallen was het aangetroffen percentage dusdanig laag dat niet onomstotelijk een verwijtbaar handelen vastgesteld kon worden. De lage percentages kunnen afkomstig zijn uit historische waarden of afkomstig zijn van stekmateriaal uit het buitenland.

A = afdoening naar aanleiding van administratieve vaststelling

Vanuit de administratieve controles is geen aankoop en/of gebruik van niet toegelaten middelen vastgesteld.

Administratieve bepalingen en voorraad

Bij één bedrijf is een schriftelijke waarschuwing gegeven voor het in voorraad hebben van meerdere vervallen middelen. Van deze vervallen middelen kon recentelijk gebruik niet worden vastgesteld. Deze middelen zijn door de teler ingeleverd en is een bewijs van ontvangst overlegd aan de inspecteur NVWA.

In 2 andere gevallen is bij een bedrijf één of meerdere vervallen middelen in de voorraadkast geregistreerd. Van deze vervallen middelen kon recentelijk gebruik niet worden vastgesteld. De telers hebben deze middelen ingeleverd en de inspecteur NVWA een bewijs van ontvangst overlegd.

Tenslotte is bij één bedrijf aanvullende instructie gegeven om de spuitregistratie verder te optimaliseren.

3.4 Controleresultaten vervolgproject Orchideeën

2013-2014		Gebruik van in de teelt niet toegelaten gewasbeschermingsmiddelen						Administratieve Bepalingen en voorraad				
Gewas	Aantal	bemonsterde bedrijven	positieve monster uitslagen	Boeterapporten		Proces-verbaal		Waarschuwingbrief	Boeterapport	Proces-verbaal	Waarschuwingbrief	Percentage naleving
				M	A	M	A					
Aanleiding afdoening				M	A	M	A	M	A			
Orchideeën		27	20	16	-	-	-	1	-	-	1	41 %

Orchideeën

Bij de orchideeëntelers zijn per bedrijf minimaal 2 monsters genomen. Één bladmonster en één groeimedium monster. Bij 20 bedrijven is een positieve monsteruitslag geconstateerd. In 16 gevallen is daar voor een bestuursrechterlijke afdoening gekozen in de vorm van een boeterapport en in 2 gevallen is een schriftelijke waarschuwing opgemaakt. Een aandachtspunt is dat diverse middelen zijn ingezet voor de bestrijding van aaltjes.

Gebruik

M = afdoening naar aanleiding van monsteruitslag

De 16 boeterapporten zijn opgemaakt voor het gebruik van diverse werkzame stoffen van niet toegelaten middelen: chlorpyrifos, amisulbrom, pirimiphos-methyl, tepraloxidim en fipronil.

De waarschuwingbrief is gegeven voor een lage concentratie fipronil.

In 3 gevallen was het aangetroffen percentage dusdanig laag dat niet onomstotelijk een verwijtbaar handelen vastgesteld kon worden. De lage gehalten kunnen afkomstig zijn uit historische waarden of afkomstig zijn van stekmateriaal/groeimedium uit het buitenland.

A = afdoening naar aanleiding van administratieve vaststelling

In één geval is specifiek het gebruik van Nocturn administratief vastgesteld (naast een monsteruitslag waaruit gebruik van tepraloxidim bleek). Het Nocturn gebruik is meegenomen in het boeterapport naar aanleiding van de positieve monsteruitslag.

Administratieve bepalingen en voorraad

De waarschuwingbrief is gegeven voor het niet voeren van een volledige of actueel bijgehouden spuitregistratie.

In 4 gevallen is bij een bedrijf één of meerdere vervallen middelen in de voorraadkast geregistreerd. Van deze vervallen middelen kon recentelijk gebruik niet worden vastgesteld. De telers hebben deze middelen ingeleverd en de NVWA inspecteur een bewijs van ontvangst overlegd.

Tenslotte is bij één bedrijf aanvullende instructie gegeven om de spuitregistratie en verder te optimaliseren en een geldige spuitlicentie te verkrijgen.

3.5 Controleresultaten vervolgproject Rozen

2012-2014		Gebruik van in de teelt niet toegelaten gewasbeschermingsmiddelen							Administratieve Bepalingen en voorraad			
Gewas	Aantal	bemonsterde bedrijven	positieve monster uitslagen	Boeterapporten		Proces-verbaal		Waarschuwbrieven	Boeterapport	Proces-verbaal	Waarschuwbrieven	Percentage naleving
				M	A	M	A					
Aanleiding afdoening				M	A	M	A	M	A			
Rozen 2012-2013	40	22	9	2	3	-	1	-	3	-	-	57 %
Rozen 2013-2014	40	23	9	4	2	-	-	1	-	-	-	62 %

Toelichting:

Rozen 2012-2013

In 22 gevallen is een positieve monsteruitslag geconstateerd. In 17 gevallen is voor een bestuursrechtelijke dan wel strafrechtelijke afdoening gekozen. In één geval is een schriftelijke waarschuwing gegeven.

Gebruik

M = afdoening naar aanleiding van monsteruitslag

De boeterapporten zijn opgemaakt voor het gebruik van diverse werkzame stoffen van niet toegelaten gewasbeschermingsmiddelen: pirimiphos- methyl, spiroxamine, acephate, chlorfenapyr en aldicarb.

De processen verbaal zijn opgemaakt voor gebruik van het niet toegelaten middel met de werkzame stof dimethoat en spiroxamine in combinatie met valsheid in geschrifte.

In 8 gevallen was het aangetroffen percentage dusdanig laag dat niet onomstotelijk een verwijtbaar handelen vastgesteld kon worden. De lage gehalten kunnen ook afkomstig zijn uit historische waarden.

A = afdoening naar aanleiding van administratieve vaststelling

De 2 boeterapporten hebben betrekking op het administratief vastgesteld vaker toepassen van specifiek de middelen Match en Scelta dan is toegestaan. Dit is in strijd met de bepalingen genoemd in het Wettelijk Gebruiksvoorschrift.

De schriftelijke waarschuwing is gegeven naar aanleiding van één extra toepassing (in strijd met Wettelijk Gebruiksvoorschrift) van het middel Scelta.

Administratieve bepalingen en voorraad

Bij administratieve controles zijn in 2 gevallen veel vervallen middelen aangetroffen waarvoor een boete rapport is opgesteld. Bij één bedrijf zijn 5 vervallen middelen aangetroffen en bij één bedrijf 11. Daarnaast is bij één bedrijf een buitenlands middel aangetroffen.

Daarnaast zijn bij 3 bedrijven vervallen middel in de voorraadkast geregistreerd. Van deze vervallen middel kon recentelijk gebruik niet worden vastgesteld. De telers hebben deze middel ingeleverd en de NVWA inspecteur een bewijs van ontvangst overlegd.

Tenslotte is bij één bedrijf aanvullende instructie gegeven om de administratie en het gewasbeschermingsplan verder te optimaliseren.

Rozen 2013-2014

In 23 gevallen is een positieve monsteruitslag geconstateerd. In 15 gevallen is voor een bestuursrechtelijke dan wel strafrechtelijke afdoening gekozen. In één geval is een schriftelijke waarschuwing gegeven.

Gebruik

M = afdoening naar aanleiding van monsteruitslag

De boeterapporten zijn opgemaakt voor het gebruik van diverse werkzame stoffen van niet toegelaten gewasbeschermingsmiddelen: piroxamine, fipronil, melvinphos, acephate, cyhexatin, methamidophos, thuringiensin (Beta-exotoxin).

De processen verbaal zijn opgemaakt voor het gebruiken van niet toegelaten middelen op basis van de werkzame stof spiroxamine in combinatie met valsheid in geschrifte.

In 12 gevallen was het aangetroffen percentage dusdanig laag dat niet onomstotelijk een verwijtbaar handelen vastgesteld kon worden. De lage gehalten kunnen ook afkomstig zijn uit historische waarden.

A = afdoening naar aanleiding van administratieve vaststelling

De 4 boeterapporten hebben betrekking op het administratief vastgesteld gebruik van niet toegelaten middelen dan wel het vaker toepassen dan toegelaten van een gewasbeschermingsmiddel. Dit is in strijd met het Wettelijk Gebruiksvoorschrift. Het betreft specifiek de middelen Nocturn, Vertimec, Tepekki.

De schriftelijke waarschuwing is gegeven naar aanleiding van één extra toepassing (in strijd met Wettelijk Gebruiksvoorschrift) van specifiek het middel Teppeki.

Administratieve bepalingen en voorraad

Bij de administratieve bepalingen zijn geen bestuursrechtelijke of strafrechtelijke afdoening opgemaakt. Wel is bij één bedrijf een vervallen middel in de voorraadkast geregistreerd. Van dit vervallen middel kon recentelijk gebruik niet worden vastgesteld. De teler heeft dit middel ingeleverd en de NVWA inspecteur een bewijs van ontvangst overlegd.

Tenslotte is bij één bedrijf aanvullende instructie gegeven om de spuitregistratie verder te optimaliseren.

Vanuit het nalevingonderzoek 2012-2013 is gekozen om ficus, chrysant en perkgoed in een vervolgonderzoek op te nemen. Bij ficus werden bij 4 onderzochte bedrijven 2 boeterapporten opgesteld. Hieruit kwam een eerste indicatie dat naleving binnen deze teelt laag was. Bij het vervolgonderzoek, hoewel bij een beperkt aantal bedrijven, kwam echter een nagenoeg volledige naleving naar voren. Er is vooralsnog geen aanleiding om verder onderzoek in te stellen.

In sommige teelten binnen de sierteelt onder glas is de naleving van de Wet gewasbeschermingsmiddelen en biociden laag. Een mogelijke verklaring voor de overtredingen is het door de gebruiker ervaren gebrek aan effectief middelenpakket. Daarnaast ontbreekt op dit moment de druk vanuit de keten zoals bij eetbare producten om hoge eisen te stellen aan residuen op sierteeltgewassen. De markt stelt nog geen eisen. Ondanks dat bij teelten zoals chrysant en orchidee ook een lage naleving is geconstateerd, treft de NVWA daarbovenop bij rozen frequent hoge concentraties van werkzame stoffen van gewasbeschermingsmiddelen aan.

Gewasbeschermingsmiddelen spelen nog steeds een onmisbare rol in de sierteelt onder glas. Wat tijdens controles blijkt en telers aangeven is dat vanwege het ervaren beperkt middelenpakket men kiest voor het vaker toepassen van een middel. In steeds meer Wettelijke Gebruiksvoorschriften worden echter maximale toepassingsfrequenties genoemd waar voorheen geen beperking was. De verwachting is dat dit gevolgen zal hebben voor de nalevingpercentages. Deze ontwikkeling geeft aan dat het des te belangrijker wordt het om alternatieve middelen en maatregelen voor chemische gewasbeschermingsmiddelen te hebben. Hier ligt nadrukkelijk een rol voor de sector zelf.

De NVWA heeft bij haar inspecties bij de glastuinbouwbedrijven nog nauwelijks waterzuiveringsinstallaties aangetroffen om vóór het lozen de werkzame stoffen uit afvalwater te halen. Het lijkt dus dat telers nog slechts in beperkte mate inspelen op de huidige en toekomstige eisen, zoals de zuiveringsvoorschriften in de Wettelijk Gebruiksvoorschriften van o.a. imidacloprid houdende middelen die per 1 mei 2014 van kracht zijn. De benodigde investering om aan deze voorwaarden te voldoen kan mogelijk druk zetten op de mate van naleving.

Op basis van NVWA onderzoek naar aantreffen van residuen is de ervaring dat:

- Een residu van een bepaald middel op een gewas niet altijd het gevolg hoeft te zijn van illegaal gebruik van gewasbeschermingsmiddelen in Nederland (of daarbuiten). De reden hiervan is bijvoorbeeld: import van bespoten gewassen en niet goed schoonmaken van de tank, overwaaien en dergelijke.
- Bij waarden van werkzame stoffen van niet toegelaten middelen, die vermoedelijk gevolg zijn van eerder illegaal gebruik waartegen sanctionerend is opgetreden, kan zonder aanvullend bewijs van recent gebruik, geen sanctie opgelegd worden.

Uit onderzoek in 2009 van RIVM/Rikilt, op verzoek van het toenmalige Bureau Risicobeoordeling van de NVWA, werd geconcludeerd dat bij overmatig gebruik en onvoldoende persoonlijke bescherming risico's kunnen bestaan voor toepassers, werkers in de kassen en bloemisten. Dit onderzoek werd uitgevoerd n.a.v. hoge aangetroffen gehalten van werkzame stoffen in de rozenteelt⁴. Uit de huidige resultaten blijkt dat de NVWA nog steeds hoge gehalten van werkzame stoffen aantreft en dat daarmee de conclusies uit 2009 nog onverminderd kunnen gelden.

⁴ Hoge gehalten wil hier zeggen: gehalten die duiden op intensief (dagelijks) gebruik van GBM

5 Conclusies en aanbevelingen

Bij de nalevingindicatie 2012-2013 komt een algemeen nalevingniveau van 88% naar voren bij de siertelers onder glas. Bij de percentages merkt de NVWA nadrukkelijk op dat in veel monsters lage waarden van werkzame stoffen van niet toegelaten middelen worden aangetroffen. Deze waarden leiden niet tot een sanctie omdat onvoldoende kan worden aangetoond dat dit afkomstig is door verwijtbaar handelen van de ondernemer.

De teelt van rozen onder glas (snijbloemen) is niet in dit percentage meegenomen omdat uit eerdere resultaten reeds een lage naleving bleek en daarom is jaarlijks een apart vervolgproject uitgevoerd. Het nalevingniveau in de rozenteelt blijft onverminderd laag (rond 60%). Opgemerkt moet worden dat er ook hier een toename is vastgesteld van positieve monsteruitslagen met een laag gehalte waarbij niet onomstotelijk een verwijtbaar handelen vastgesteld kon worden (van 8 bedrijven in 2012-2013 naar 12 bedrijven in 2013-2014).

Binnen de sierteelt onder glas kwamen wel verschillen naar voren tussen teelten (ficus en chrysan) en de subcategorie perkgoed. Het vervolgonderzoek bevestigde het lage nalevingniveau bij chrysanten (58%) en in mindere mate bij perkgoed (81%). Bij het perkgoed kwamen de meeste overtredingen naar voren in het gewas geraniums. Bij orchideeëntelers werden de signalen over niet toegelaten gebruik van middelen in de teelt bevestigd en blijkt het naleefgedrag laag (41%).

Zorgelijk blijft de aangetroffen hoge waardes van werkzame stoffen van zowel toegelaten als niet toegelaten gewasbeschermingsmiddelen op het oogstbaar deel van het gewas.

6 Aanbevelingen en vervolgstappen

De NVWA gaat de volgende stappen ondernemen om de naleving te verhogen, waarbij meerdere partijen een rol spelen en verantwoording dragen:

Inspectie

- Indien de NVWA een verhoogd risico ziet van niet naleving in een teelt (bijvoorbeeld naar aanleiding van een nalevingsmeting of signalen, meldingen, klachten) dan gaat zij aanvullend onderzoek uitvoeren. De mate van naleving in enkele doelgroepen in de sierteelt onder glas maakt dat de NVWA een vervolgproject bij de orchideeëntelers en chrysantentelers zal uitvoeren.
- De rozentelers is een doelgroep die bijzondere aandacht blijft vragen. De inspecties leiden niet tot een significante verbetering van het nalevingniveau. Eind 2012 heeft de NVWA aangegeven dat zij stringenter gaat optreden, onder andere kan een boete opgelegd worden tot 10% van de bedrijfsomzet en het bewijs van vakbekwaamheid ingetrokken worden. Eind 2015 zal een tussenevaluatie plaatsvinden of de ingezette werkwijze effectief is.
- Vanuit het perkgoed blijken overtredingen met name in de geraniums plaats te vinden. De NVWA zal hier tevens haar aandacht op richten.

Beleid/Sector

- De NVWA bespreekt de bevindingen met de beleidsdirectie van EZ en gaat in gesprek met de beleidsdirectie over de mate van naleving per teelt en streefwaarden dienaangaande.
- De NVWA brengt de bevindingen bij de sector en bedrijfsleven onder de aandacht om te stimuleren dat de sector haar verantwoordelijkheid neemt.
- De NVWA deelt de bevindingen met Inspectie SZW.
- De NVWA deelt bevindingen met verkoopkanalen en (tussen)handel om te stimuleren dat de handel van sierplanten vrij wordt van niet toegelaten middelen.
- Om de naleving te verbeteren zoekt de NVWA ook input van natuur- en milieuorganisaties.